

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000240

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-01-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клочков Владислав Вікторович

2. Vladyslav Klochkov

Кваліфікація: 053

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4268-8758

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 05 соціальні та поведінкові науки

Дата захисту: 19-02-2025

Спеціальність за освітою: Публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача: Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут

Код за ЄДРПОУ: 24978555

Місцезнаходження: вул. Московська, буд. 45/1, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7582

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.81.43

Тема дисертації:

1. Розвиток психологічної стійкості у військовослужбовців Сухопутних військ до дій в бойових умовах
2. Development of psychological stability in servicemen of the Land Forces to actions in combat conditions

Реферат:

1. Клочков В. В. Розвиток психологічної стійкості у військовослужбовців Сухопутних військ до дій в бойових умовах. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки, за спеціальністю 053 – психологія. – Національний університет оборони України, Київ, 2024. Чинники сучасного бою здійснюють істотний вплив на перебіг психічних процесів (сприйняття, увагу, пам'ять, мислення, волю, емоції), змінюючи їх швидкість та якість (константність, вибірковість, цілісність, стійкість, обсяг, концентрацію, продуктивність, реалістичність тощо), що у свою чергу визначає ефективність бойової діяльності. Неминуче переживання стресу може мати, як мобілізуючі (бойове збудження), так і дестабілізуючі (ступор, паніка, аутоагресія) наслідки. Одним із чинників, що забезпечує здатність військовослужбовців переживати стрес по “мобілізуючому” типу є достатній рівень психологічної стійкості – здатності особи підтримувати необхідний рівень психологічної готовності протягом визначеного часу у конкретних умовах обстановки та швидко відновлювати свій психоемоційний стан після екстремальних (кризових) ситуацій (наказ Головнокомандувача Збройних Сил

України № 305 від 18.10.2021 р.). Дисертацію присвячено вирішенню наукового завдання, що полягає у розробленні та емпіричній перевірці валідності, надійності та результативності перспективних інструментів вимірювання та розвитку психологічної стійкості військовослужбовців Сухопутних військ до бойових стресорів призначених для застосування групами контролю бойового стресу бригад. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що у дисертаційному дослідженні: вперше розроблено та стандартизовано методику оцінювання рівня психологічної стійкості, яка дозволяє визначати рівень сформованості психологічної стійкості до бойових стресорів як окремо взятого військовослужбовця так і підрозділу в цілому, шляхом вимірювання її наступних компонентів: здатність контролювати свій стан; впевненість у собі; готовність нищити ворога; готовність терпіти дискомфорт; переконаність у перевазі над ворогом; впевненість у командирах та співслужбовцях; готовність до самопожертви; вперше емпірично визначено динаміку зміни рівня психологічної стійкості військовослужбовців частини (підрозділів) сухопутних військ на етапах їх підготовки, застосування, відновлення боєздатності; вперше емпіричним шляхом констатовано закономірності прояву компонентів психологічної стійкості у представників підрозділів різних (механізованих, танкових, аеромобільних, артилерійських, інженерно-саперних, ремонтно-відновлювальних) родів сухопутних військ; вперше розроблено та апробовано комплексну програму розвитку, підтримання та відновлення психологічної стійкості на етапах підготовки, застосування та відновлення боєздатності частин (підрозділів) сухопутних військ; набули подальшого розвитку підходи щодо використання дебрифінгу під час психологічного забезпечення частин та підрозділів на етапах їх застосування та відновлення боєздатності. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні інструментарію оцінювання (Методика оцінювання психологічної стійкості військовослужбовців) та розвитку (Програма розвитку психологічної стійкості до бойових стресорів) психологічної стійкості військовослужбовців Сухопутних військ із забезпеченням можливого їх комплексного використання. Розроблений комплекс використано (про що представлено акти впровадження) з метою: методичного забезпечення діяльності органів військового управління щодо організації діяльності груп контролю бойового стресу; науково-методичного забезпечення оперативного реагування групами контролю бойового стресу на досягнення чи пониження необхідного рівня психологічної стійкості до бойових стресорів у військовослужбовців Сухопутних військ; у забезпеченні діяльності центрів морально-психологічного забезпечення та морально-психологічної підтримки валідним та надійним інструментарієм вимірювання та розвитку психологічної стійкості військовослужбовців Сухопутних військ до бойових стресорів; підвищення кваліфікації (рівня професійної компетентності) військових психологів; надання допомоги, у процесі роботи дослідницьких груп, в розвитку психологічної стійкості близько 2000 військовослужбовцям.

2. Klochkov, V. V. Development of psychological stability in servicemen of the Land Forces to actions in combat conditions. - Qualification scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 05 - Social and Behavioural Sciences, speciality 053 - Psychology - National Defence University of Ukraine, Kyiv, 2024. The factors of modern combat have a significant impact on the course of mental processes (perception, attention, memory, thinking, will, emotions), changing their speed and quality (constancy, selectivity, integrity, stability, volume, concentration, productivity, realism, etc.), which in turn determines the effectiveness of combat activities. The inevitable experience of stress can have both mobilising (combat arousal) and destabilising (stupor, panic, auto-aggression) effects. One of the factors that ensures the ability of servicemen to experience stress of the 'mobilising' type is a sufficient level of psychological resilience - the ability of a person to maintain the required level of psychological readiness for a certain period of time in specific conditions of the situation and to quickly restore their psycho-emotional state after extreme (crisis) situations. The dissertation is devoted to solving the scientific task of developing and empirically testing the validity, reliability and effectiveness of promising tools for measuring and developing the psychological resilience of Army personnel to combat stressors intended for use by brigade combat stress control groups. The scientific novelty of the results obtained is that in the dissertation study for the first time, a methodology for assessing the level of psychological stability has been developed and standardized, which allows to determine the level of

formation of psychological stability to combat stressors of both an individual serviceman and the unit as a whole, by measuring its following components: the ability to control one's state; self-confidence; readiness to destroy the enemy; readiness to endure discomfort; conviction in superiority over the enemy; confidence in commanders and colleagues; readiness for self-sacrifice; for the first time, the dynamics of changes in the level of psychological stability of servicemen of a unit (subunits) of the army at the stages of their training, use, and restoration of combat capability is empirically determined; for the first time, the regularities of manifestation of psychological stability components in representatives of units of various (mechanized, tank, airborne, artillery, engineer, repair and restoration) branches of the Army were empirically established; for the first time, a comprehensive program for the development, maintenance and restoration of psychological stability at the stages of training, employment and restoration of combat capability of units (subunits) of the Army was developed and tested; approaches to the use of debriefing during the psychological support of units and subunits at the stages of their employment and restoration of combat capability were further developed. The practical significance of the results obtained is the development of tools for assessing (Methodology for assessing the psychological resilience of servicemen) and developing (Program for the development of psychological resilience to combat stressors) the psychological resilience of servicemen of the Land Forces to ensure their possible integrated use. The developed complex has been used (as evidenced by the acts of implementation) for the following purposes: methodological support of the activities of military command and control bodies in organizing the activities of combat stress control groups; scientific and methodological support for the operational response of combat stress control groups to the failure to achieve or reduce the required level of psychological resistance to combat stress in the Army; to provide the centers of moral and psychological support with valid and reliable tools for measuring and developing the psychological resilience of the Army personnel to combat stressors; advanced training (level of professional competence) of military psychologists; providing assistance in the development of psychological resilience to about 2000 military personnel in the course of the work of research groups.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Національна безпека і оборона

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Клочков В. В. Сучасні погляди на проблему формування психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій. Вісник Національного університету оборони України. Київ. Вип. 3 (67). С. 71-79
- Клочков В. В. Поняття та структура психологічної стійкості військовослужбовців до виконання бойових завдань. Вісник Національного університету оборони України. Київ. Вип. 4 (68). С. 52-63
- Клочков В. В. Психологічні чинники стійкості особистості: наукові погляди. Вісник Національного університету оборони України. Київ. №5 (69). С. 58-66
- Клочков В. В. Особливості формування психологічної стійкості майбутніх офіцерів Збройних Сил України. Вісник Національного університету оборони України. Київ. №6 (70). С. 67-77
- Клочков В. В. Підтримання психологічної стійкості військовослужбовців в районі ведення бойових дій. Вісник Національного університету оборони України. Київ. №1 (71). С. 85-93

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; проекти нормативних документів; методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стасюк Василь Васильович
2. Vasyi Stasiuk

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7943-8456

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сафін Олександр Джамілійович
2. Oleksandr D. Safin

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5745-8635

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фомич Микола Володимирович
2. Nikolay V. Fomich

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1253-2656

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 39117736

Місцезнаходження: вул. Онопрієнка, буд. 8, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Алещенко Віктор Іванович

2. Viktor I. Aleshchenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1560-7318

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хміляр Олег Федорович

2. Oleh Khmiliar

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2693-1906

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Осьодло Василь Ілліч

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Осьодло Василь Ілліч

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Клочков Владислав Вікторович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна